

ע"פ 1041/14 - המערער: ראיד קרקי נגד המשיבה: מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 1041/14

לפני: כבוד השופט א' חיות
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט א' שהם

המערער: ראיד קרקי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
בת"פ 45506-10-12 מיום 13.1.2014 שניתן על ידי
כב' השופט י' נועם

תאריך הישיבה: כ' באלול התשע"ד (15.09.2014)

בשם המערער: עו"ד בועז קניג; עו"ד מור עטיה

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן אוליאל

פסק-דין

השופט י' דנציגר:

לפנינו ערעור על גזר דין של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט י' נועם) בת"פ 45506-10-12 מיום 13.1.2014, בו נגזרו על המערער - בשל הרשעתו בשוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: עמוד 1

החוק או חוק העונשין) [אישום ראשון]; כניסה למקום מגורים לפי סעיף 406(א) לחוק וגניבה לפי סעיף 384 לחוק [אישום שני] - 50 חודשי מאסר לריצוי בפועל החל מיום המעצר; שישה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום השחרור, והתנאי הוא שלא יעבור עבירות התפרצות, כניסה למקום מגורים, גניבה או תקיפה הגורמת חבלה של ממש; עשרה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום השחרור, והתנאי הוא שלא יעבור עבירות שוד או דרישת נכס באיומים; וכן פיצוי המתלוננת באישום הראשון בסך של 5,000 ש"ח ופיצוי המתלוננים באישום השני בסך של 5,000 ש"ח.

כתב האישום המתוקן

1. כתב האישום המתוקן כלל ארבעה אישומים. אולם, כמפורט להלן, המערער הורשע בביצוע האישום הראשון והשני וזוכה מביצוע האישומים השלישי והרביעי. לפיכך, ומאחר שלפנינו ערעור על גזר הדין בלבד, אתאר להלן אך את האישומים בהם הורשע המערער.

2. על פי האישום הראשון, ביום 28.2.2010 הגיע המערער יחד עם אחר אשר זהותו אינה ידועה לביתה של המתלוננת ר', ילידת 1935, אשר סבלה מנכות והסתייעה בקביים. באותה עת שהתה בבית גם נכדתה של ר'. המערער הציע לר' לרכוש שני מקררים שניצבו בחצר ביתה. השניים ניהלו משא ומתן והסכימו לבסוף כי המערער ירכוש את המקררים בתמורה ל-900 ש"ח. המערער שאל את ר' האם יש ברשותה עודף מ-1,000 ש"ח. ר' השיבה בחיוב ונכנסה למטבח הבית, כשהמערער נכנס אחריה. ר' הוציאה 100 ש"ח ממעטפה וביקשה מהמערער שימסור לה את 1,000 הש"ח, אך המערער השיב: "תחכי שהמשאית תבוא, אולי היא לא תבוא". בשלב זה הגיעה הנכדה של ר' למטבח. בזמן שר' והמערער המתינו בתוך הבית ביקש המערער מר' לשתות מים, וזו העבירה לו בקבוק מים וכוס. ר' החלה להוציא את הכסף מן המעטפה והמערער ביקש ממנה סמרטוט כדי לנקות את המקררים. ר' ניגשה לפתח דלת החצר כדי להביא את הסמרטוט ובשלב זה נטל המערער את המעטפה ובה 100 הש"ח והכניסה לכיס הז'קט שלבש. הנכדה הבחינה במערער וצעקה: "סבתא, הוא גנב". ר' ניסתה לתפוס את המערער בידיו אך הוא דחף אותה, היא נפלה על הרצפה והמערער ברח מהבית.

על פי האישום השני, ביום 7.3.2010 נכנס המערער לדירה בה התגוררו זוג קשישים ילידי 1925 (להלן: המתלון והמתלוננת), וזאת מבעד לדלת הפתוחה של הדירה. באותה עת שכב המתלון בסלון כשהוא מסתייע במכונת חמצן. המערער ביקש לשתות כוס מים, והמתלוננת הגישה לו כוס עם מים. המתלון שאל את המערער אם הוא ערבי, והמתלון השיב כי הוא נוצרי. המערער אמר למתלון כי הוא בולע את אותן תרופות כמו אביו ושאל אותו האם ברצונו לקבל כסף עבור התרופות. המתלון השיב "ברוך השם יש לי כסף". המערער הוציא 100 ש"ח והניחם על השולחן אך המתלון אמר לו בשנית כי הוא אינו זקוק לכסף. בתגובה אמר המערער למתלון "תראה לי כמה כסף יש לך". המתלון מסר למתלוננת את ארנקו כדי שתראה אותו למערער, ובשלב זה חטף המערער את הארנק מידי המתלוננת ונמלט במהירות מהמקום.

הכרעת הדין

3. בפתח פרשת ההגנה הודה המערער בביצוע העבירות שבאישום השני, ועל כן הורשע בעבירת הגניבה והכניסה למקום המגורים. כמו כן, המשיבה הודיעה כי היא חוזרת בה מן האישום השלישי – בשל חולשת הראיות – ועל כן זוכה המערער מאישום זה. כן זוכה המערער מביצוע העבירות שבאישום הרביעי, וזאת מחמת הספק.

4. באשר לאישום הראשון; המערער הודה בביצוע כניסה למקום מגורים ובגניבה, אך כפר בביצוע עבירת השוד. בית המשפט המחוזי אימץ את עדותה של המתלוננת ר' ושל נכדתה. מעדויות אלה עלה כי המערער דחף את ר' והפילה. כן עלה מן העדויות כי בעת מנוסת המערער תפסה הנכדה בבגדיו, ובתגובה הניף המערער את מרפקו לאחור ופגע באפה של הנכדה. בית המשפט ציין כי פגיעת המערער בנכדה לא נזכרה בכתב האישום המתוקן. אולם, נקבע כי מאחר שהייתה למערער אפשרות ממשית להתגונן בעניין זה, אין מניעה להרשיעו גם על בסיס נסיבה זו. לאור האמור לעיל הרשיע בית המשפט את המערער בעבירת השוד.

גזר הדין

5. באשר לאישום הראשון; בית המשפט המחוזי עמד על פגיעתה הניכרת של עבירת השוד בערכים חברתיים חשובים, ביניהם שמירה הקניין והגנה על הגוף, החירות והכבוד. מעשי המערער הביאו לפגיעה חמורה במיוחד בערכים אלו, שכן הוא ביצע את המעשים כנגד קשישה במטרה לנצל את חולשתה ואת מגבלותיה הגופניות. בית המשפט ציין כי שוד קשישים פוגע פגיעה של ממש בנפגע העבירה ופוגע בנוסף גם בתחושת הביטחון של אוכלוסיית הקשישים בכללותה. לאור האמור לעיל קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם את נסיבות ביצוע עבירת השוד נע בין שנתיים וחצי לחמש שנות מאסר לריצוי בפועל.

באשר לאישום השני; בית המשפט המחוזי עמד על פגיעתן של עבירות הכניסה למקום מגורים והגניבה בערכים חברתיים כגון שמירה על הפרטיות והקניין וכן על הפוטנציאל האלים הטמון בעבירות אלה. פגיעה זו מתעצמת בשל היות הנפגעים קשישים, ובשל ריתוקו של המתלונן למכשיר חמצן. כן טמונה חומרה מיוחדת בכך שהמערער נכנס לבית המגורים של המתלוננים שעה שהם שהו בו, נסיבה שיש בה כדי להגביר את האימה אשר הוטלה עליהם. לאור האמור לעיל קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם את נסיבות ביצוע עבירות הגניבה והכניסה למקום המגורים נע בין שנה לשלוש שנות מאסר לריצוי בפועל.

6. בית המשפט המחוזי גזר את העונש בתוך מתחמי העונש שנקבעו בהתחשב בנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירות. בתוך כך עמד בית המשפט על עברו הפלילי המכביד של המערער. כך, המערער הורשע בעבר בביצוע 20 עבירות, שעיקרן עבירות רכוש ואלימות, וזאת במסגרת תשעה הליכים נפרדים. בשל חלק מהרשעותיו אלה נידון המערער לעונשי מאסר בפועל. כן ציין בית המשפט כי בחודש יולי 2010 הורשע המערער בהתפרצות לדירת מגורים ובהחזקת סמים לצריכה עצמית, ונגזרו עליו 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל – אגב הפעלה של שלושה מאסרים מותנים אשר היו תלויים ועומדים כנגדו. במהלך הדיון בערעור אשר הגיש המערער על הרשעה זו הוא הצהיר כי במהלך שהותו במעצר בית הוא תיקן את דרכיו וכי בכוונתו להשתקם. אולם, חרף הצהרה זו, העבירות מושא הערעור שלפנינו בוצעו על ידי המערער בשעה שהיה עליו להימצא במעצר הבית. בית המשפט ראה בהתנהלות זו נסיבה לחומרה, המעידה, בין היתר, על העדר יראה מפני הדין.

8. כנסיבות לקולא מנה בית המשפט המחוזי את התמכרות המערער לסמים, אשר עמדה ביסוד העבירות שביצע; את הודאתו בביצוע העבירות שבאישום השני, גם אם בשלב מאוחר של ההליך; את זיכויו משניים מארבעת מהאישומים אשר יוחסו לו; את הצהרתו כי בכוונתו "לפתוח דף חדש" ולהשתלב בהליך גמילה בין כתלי בית המאסר וכן את העובדה שהוא היה נתון במעצר במשך כ-15 חודשים.

7. לאור האמור לעיל השית בית המשפט המחוזי על המערער את העונשים שברישא.

טענות המערער

8. המערער - באמצעות בא כוחו עו"ד בועז קניג - טוען כי מתחמי העונש ההולם אשר קבע בית המשפט המחוזי חורגים בחומרתם ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים. המערער מפנה בעניין זה, בין היתר, לע"פ 7655/12 פייסל נ' מדינת ישראל (4.4.2013) (להלן: עניין פייסל) ולע"פ 3879/12 פלוני נ' מדינת ישראל (4.4.2013) (להלן: עניין פלוני). כן טוען המערער כי מתחמי הענישה שנקבעו אינם הולמים את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות. לעניין זה סבור המערער כי הוא ביצע את העבירות בהן הורשע ללא תכנון מוקדם. תחת זאת, לשיטתו, הוא בחר את קורבנותיו באקראי לאחר שזיהה אצל כל אחד מהם "פרצה הקוראת לגנב": המקררים בחצרה של המתלוננת ר'; ודלת דירתם הפתוחה של המתלוננים באישום השני. כן טוען המערער כי הוא ביצע את המעשים ללא הפגנת תכום ומבלי שניסה להסתיר את זהותו. המערער מוסיף וטוען כי הוא ביצע את העבירות שלא מתאוות בצע או זדוניות, אלא כדי לספק את היזקקותו הנואשת לסם.

המערער מוסיף וטוען כי "חלקו היחסי" בביצוע עבירת השוד אינו משמעותי, שכן בכך שחסמו את דרכו (המתלוננת ר') ותפסו בבגדיו (הנכדה) השפיעו ר' ונכדתה באופן ניכר על השתלשלות האירועים. המערער מדגיש כי הוא אינו בא בטרוניה לנפגעות העבירה. אולם, לשיטתו, אלמלא התנהגותן היה האירוע נותר בגדר גניבה ולא עולה לכדי שוד. כן טוען המערער כי הנזק אשר נגרם כתוצאה מביצוע העבירות הוא נמוך. המערער מסביר כי העבירות לא גרמו למתלוננים לנזקי גוף וכי הנזק הכספי שגרם מסתכם ב-1,900 ש"ח בלבד. המערער מוסיף וטוען כי בעת קביעת מתחמי העונש ההולמים היה על בית המשפט ליתן משקל לעינוי הדין אשר נגרם לו כתוצאה מהאשמתו באישומים השלישי והרביעי מהם זוכה, זאת בין היתר משום שהאשמתו באישומים אלו הביאה להתארכות המשפט ולהתארכות מעצרו.

9. המערער טוען כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר לא נתן משקל מספיק למספר נסיבות לקולא המתקיימות בעניינו. כך, המערער מעדכן כי לאחר ביצוע העבירות, לפני כארבע שנים, הוא חזר למוטב ונגמל מסמים. הוא מדגיש כי חלוף הזמן צריך שיהווה שיקול משמעותי לקולא, וזאת במיוחד שעה שהתארכות ההליכים רובצת, לשיטתו, לפתחה של המשיבה אשר תיקנה את כתב האישום על ידי הוספת האישומים השלישי והרביעי מהם זוכה. כן יש לזקוף לחובת המשיבה את העובדה שלא דאגה להעדת המתלונן באישום הרביעי. עוד טוען המערער כי עונש המאסר הממושך אשר הוטל עליו יפגע בו, ברעייתו ובילדותיו הקטנות. המערער מוסיף ומזכיר כי הוא הודה באשמה ונטל אחריות על מעשיו. באשר לעברו הפלילי מציין המערער כי הוא לא הורשע בעבר בשוד או בעבירות רכוש כנגד קשישים. כן מציין המערער כי מאז שנת 2010 לא נפתחו כנגדו תיקים נוספים, עובדה המעידה על החלטתו "לצעוד בדרך השיקום".

10. המערער טוען כי ראוי לחרוג ממתחם העונש ההולם בעניינו בשל שיקולי שיקום. המערער מציין כי הוא עבר הליך טיפולי שיקומי בבית המאסר, והשתלב בקבוצת "12 צעדים" באגף נקי מסמים. לטענתו, השפעתה הניכרת של התמכרותו לסמים על העבירות שביצע בצרוף העובדה כי הוא מצוי בהליך גמילה ושיקום מצדיקים מתן משקל משמעותי לשיקולי השיקום.

11. המערער טוען כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר לא הורה על חפיפת העונשים המתאימים לשני האישומים בהם הורשע. עוד טוען המערער כי סכום הפיצוי אשר הושת עליו אינה עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנהוגה ואינו מביא לידי ביטוי את מצבו הכלכלי.

טענות המשיבה

12. המשיבה - באמצעות באת כוחה עו"ד לינור בן אוליאל - טוענת כי אין מקום להתערב בעונש אשר הושת על המערער. המשיבה סומכת ידה על מסקנות בית המשפט המחוזי בעניין עברו הפלילי המכביד של המערער ובעניין החומרה היתרה הטמונה בעבירות בהן הוא הורשע. באשר לטענות המערער בעניין שיקומו, המשיבה מציינת כי המערער העלה טענות דומות במסגרת הליך משפטי שהתנהל בעניינו בשנת 2010 וזכה להקלה מסוימת בשל כך. אולם, ביצוע העבירות מושא הליך זה מגלה כי לא היה ממש בהצהרות המערער, כך שאין לייחס לדבריו בעניין השיקום משקל ניכר. המשיבה מוסיפה וטוענת כי העונש אשר הושת על המערער עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנהוגה, ומפנה בעניין זה, בין היתר, לע"פ 2257/13 חייפץ נ' מדינת ישראל (24.4.2014) (להלן: עניין חייפץ). כן מציינת המשיבה כי המערער טרם שילם את הקנס הכספי אשר הושת עליו.

בקשה להפניית המערער לשירות המבחן

13. ביום 18.5.2014 הגיש המערער בקשה להפנייתו לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר. בבקשתו טען המערער כי ראוי להורות על עריכת תסקיר אשר יבחן את מצבו המשפחתי והכלכלי ואת הנסיבות אשר הביאוהו לידי ביצוע העבירות בהן הורשע. כן נדרש התסקיר כדי לספק לבית המשפט מידע אודות ההליך השיקומי-טיפולי בו מצוי המערער. המערער העיר כי הוא לא ביקש מבית המשפט המחוזי להפנותו לשירות המבחן. הוא מסביר כי בחר לעשות כן משום שבאותה העת הוא טרם השלים את ההליך השיקומי-טיפולי וכן משום שסבר בטעות כי יושת עליו עונש מקל אשר אינו עולה על ימי מעצרו. ביום 20.5.2014 קבע בית משפט זה (השופטת א' חיות) כי הבקשה תידון במועד שנקבע לדיון בערעור.

דיון והכרעה

14. דין הערעור להידחות.

15. כידוע, ערכאת הערעור לא תיטה להתערב בגזרי דין של הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם נפלה

בגזר הדין טעות משמעותית או שהוא חורג באופן ניכר ממדיניות הענישה הנהוגה [ראו למשל: ע"פ 3091/08 טריגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.1.2009); ע"פ 2580/14 אבו ליל נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (23.9.2014); ע"פ 212/14 יעקב נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (11.8.2014); ע"פ 5738/12 טסגזשב נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (10.3.2014)]. עיין בגזר הדין של בית המשפט המחוזי ובטענות הצדדים מגלה כי לא נפלה בגזר הדין טעות המצדיקה את התערבותנו או שיש בו חריגה ממדיניות הענישה הנהוגה.

16. אין צורך להכביר מילים בדבר החומרה היתרה הטמונה בעבירות אשר בביצוען הורשע המערער. בעבירות גניבה או שוד המכוונות כנגד קשישים נעוצה נבזות מיוחדת, המצדיקה השתת ענישה ממשית ומרתיעה הכוללת רכיב משמעותי של מאסר מאחורי סורג ובריה [ראו, למשל: עניין חייפץ, פסקה 11; ע"פ 1873/13 בניטה נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (20.3.2014) (להלן: עניין בניטה); ע"פ 49/13 ג'ינג'יחשילי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (26.2.2014); ע"פ 4921/11 דלאשה נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (9.7.2012); ע"פ 6202/10 מדינת ישראל נ' ישראילוב, פסקאות 16-15 (15.3.2011)].

עמד על מדיניות ענישה זו השופט ס' ג'ובראן בע"פ 5931/11 עבדוליב נ' מדינת ישראל (22.10.2013) (להלן: עניין עבדוליב):

"בית משפט זה כבר עמד פעמים רבות על הצורך להגן ביתר שאת על אותם חלקים חלשים בחברה שקולם אינו נשמע, ביניהם גם הקשישים... אכן, בחברתנו קיימת תופעה מכוערת של פגיעה בחסרי ישע, כגון קשישים, בעלי מוגבלויות וכו', מתוך הנחה כי יהיו טרף קל, שלא יתנגד ולעיתים אף אינו יכול להשמיע קול, פשוטו כמשמעו. לפגיעות אלה צורות שונות, בין במעשי שוד, בין בהונאות מסוגים שונים וברמות תחכום משתנות. המשמעות של פגיעות אלה, במופעהן השונים, היא פגיעה חזקה וקשה בביטחונם האישי של הקורבנות ושל קבוצות שלמות, החשות שאין להן עוד מקום מבטחים בו יוכלו להמשיך ולהתקיים בכבוד וללא חשש. המגמה בה נקט בית משפט זה היא מגמה מחמירה ביחס לעבירות מסוג זה, המבכרת את ההגנה על החיים והגוף של קבוצות אלה על פני נסיבות אישיות ומקלות של נאשמים... מגמה זו נכונה וראויה היא. בידינו חרב הענישה, אותה יש להניף במקרים המתאימים. קבוצות אלה של קורבנות אינן זוכות לתהודה ציבורית או לקול במרחב הציבורי באופן תדיר, ומגמת ענישה אחרת, עשויה לפגוע בתחושת הביטחון שלהן, ולעודד עבריינים פוטנציאליים להמשיך ולנצל קורבנות 'קלים' מסוג זה" [שם, פסקאות 17-19].

17. המערער ביקש להוציא עצמו מגדרה של מדיניות ענישה זו. הוא טען כי אין לייחס למעשיו את החומרה הטמונה בעבירות המכוונות כנגד קשישים, שכן הוא לא תכנן לפגוע בקשישים בשל היותם קשישים, אלא נמשך ל"פרצה" אשר "קראה" לו. מטעמים דומים טען המערער כי מעשיו בוצעו ללא תכנון. אין לקבל טענות אלה. אף אם יש ממש בגרסת המערער לפיה הוא לא ידע מה גילם של יושבי הבתים אליהם הוא נכנס, עדיין לא ניתן לומר כי מעשיו נעדרי תכנון או תחכום, או כי הם מנותקים ממהות הנפגעים. אף אם בהגיעו לביתה של המתלוננת ר' לא ידע המערער כי בבית מצויה

קשישה, ברי כי עובדה זו נגלתה לו מיד כשיצר עימה קשר. המערער אשר הבחין בגילה ובמוגבלותה של ר' בחר להמשיך בביצוע העבירה, נכנס - באמתלא - לביתה וברח מן הבית עם השלל תוך שהוא חולף על פניה ומפילה ארצה. כל זאת ביצע המערער כשהוא מודע לחולשתה של ר' ומנצלה. בדומה, מיד כשנכנס המערער לדירת המתלוננים שבאישום השני נגלתה לו העובדה כי מדובר בזוג קשישים, אשר אחד מהם מסתייע במכונת חמצן. חרף עובדה זו המשיך המערער והוציא לפועל את תכניתו העבריינית, תוך שהתהלך בדירת המתלוננים כבשלו וגרם למתלונן - באמתלא - לשלוף את ארנקו. יוצא, כי המערער הוציא לפועל תכנית עבריינית שאינה נעדרת תחכום. תכנית זו נסמכה במידה בלתי מבוטלת על כושרו הפיזי העדיף של המערער ועל ניצול חולשתם היחסים של המתלוננים. כן יש לדחות את טענת המערער לפיה חסימת דרכו על ידי המתלוננת ר' או תפיסת חולצתו על ידי נכדתה מצדיקות הקלה כלשהי בעונשו. האלימות אשר הפעיל המערער כלפי המתלוננת ר' וכלפי ונכדתה היא פרי מעשיו, ולא ניתן לייחסה לאיש מלבדו.

18. בחינת מדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים מגלה כי היא מודרכת במידה ניכרת על ידי המגמה להחמיר עם מבצעייהם של עבירות שוד המופנות כנגד קשישים, כמו גם כלפי פרטים אחרים בחברה הנתפסים כזקוקים להגנה מיוחדת. מדיניות ענישה זו עולה בקנה אחד עם העונש אשר הושת על המערער. כך, למשל בעניין עבדוליב אישר בית משפט זה עונש בן שש שנות מאסר לריצוי בפועל והפעלה של שתי שנות מאסר על תנאי אשר נגזרו על מערער אשר הורשע בשוד של קשישות בנסיבות הדומות לנסיבות המקרה שלפנינו, ואשר עברו הפלילי היה מכביד פחות. גם עניין חייפץ, אליו הפנתה המשיבה, עסק בשוד של קשישה. באותה פרשה נגזר על מערער, בין היתר, עונש של חמש שנות מאסר לריצוי בפועל. אמנם, האלימות אשר הופעלה על ידי המערער בעניין חייפץ הייתה חמורה מן האלימות בה נקט המערער דנן, אך גם העונש אשר הושת עליו היה מחמיר יותר. כמו כן, בע"פ 4377/13 עויס נ' מדינת ישראל (21.5.2014) ובע"פ 3586/13 יוסף נ' מדינת ישראל (22.10.2013) הפחית בית משפט זה עונשי מאסר אשר הושתו על מערערים אשר ביצעו בצוותא שוד של קשישה בביתה והעמידם על 50 חודשי מאסר לריצוי בפועל. מערערים אלו אמנם הפעילו אלימות חמורה מהמערער שלפנינו, אך עמדו לזכותם נסיבות אישיות מקלות כגון מצב בריאותי המצדיק התחשבות ועבר פלילי שאינו מכביד כעברו של המערער דנן.

19. נכון הוא, ניתן לאתר בפסיקה גם מקרים בהם הושתו על מערערים עונשים קלים מאלה אשר הושתו על המערער. אחד ממקרים אלו הוא עניין בניטה, בו אישר בית משפט זה עונש מאסר בין 36 חודשים לריצוי בפועל אשר הושת על מערער בשל הרשתו בשוד בנסיבות מחמירות בדרך של חטיפת תיק מקשישה. אולם, בשונה מענייננו, המערער בעניין בניטה היה נעדר עבר פלילי ושירות המבחן העריך כי חוסנו האישי מוגבל. כמו כן, בית המשפט בעניין בניטה נתן דעתו לכך שנקבעה למערער נכות על רקע של "פיגור בינוני" על ידי המוסד לביטוח לאומי.

20. גם פסקי הדין אליהם הפנה המערער אינם רלוונטיים למקרה שלפנינו. כך, בעניין פלוני דובר במערער אשר הורשע על פי הודאתו בשוד, וזאת במסגרת הסדר טיעון אשר כלל הסכמה על עונש מאסר שיבוצע בדרך של עבודות שירות. בית המשפט המחוזי סטה לחומרה מן ההסדר שנקבע והעמיד את עונשו של המערער על 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. ערעור שהגיש המערער לבית משפט זה התקבל - בהסכמת המשיבה - ועונשו הופחת לשישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. יוצא, כי העונש אשר הושת על המערער בעניין פלוני הושפע באופן ניכר מהסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים. כמו כן, מערער זה לא הפנה את העבירות כלפי קשישים, מה גם שבית משפט זה העיר בפסק הדין שבערעור כי העונש אשר הושת עליו הוא "מקל באופן יחסי". גם בעניין פייסל - בו קיבל בית משפט זה את ערעור המערער והעמיד את עונשו על 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל - דובר בשוד אשר לא הופנה כלפי קשיש ואשר

בוצע באופן "ספונטאני" על ידי מערער נעדר עבר פלילי.

21. יוצא, כי העונש אשר הושת על המערער אינו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים.

22. באשר לנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה; נראה כי בית המשפט המחוזי שקל כדבעי את הנסיבות לקולא עליהן הצביע המערער בערעורו לפנינו, לרבות הודאתו, זיכויו משתיים מן העבירות בהן הואשם והעובדה שביצע את העבירות על רקע התמכרותו לסמים. חלוף הזמן אמנם מהווה נסיבה מסוימת לקולא [השוו: ע"פ 2636/12 עזבון המנוח יהושע שלוש ז"ל נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (5.3.2013); ע"פ 4891/12 מור נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (5.11.2012)], אך נפקותה של נסיבה זו היא מוגבלת. זאת מאחר שחלק ניכר מן הזמן אשר עבר לאחר ביצוע העבירות חלף עקב אי-תפיסתו של המערער על ידי רשויות החוק ולא עקב התנהלות המשיבה. גם להליך השיקומי בו מצוי המערער ניתן לייחס משקל, ויש לקוות כי המערער ימשיך ויתמיד בדרך השיקום בה החל. אולם, כפי שציין בית המשפט המחוזי, אין זו הפעם הראשונה בה מצהיר המערער כי בכוונתו להשתקם, והעבירות בהן הורשע בוצעו תוך הפרה של תנאי מעצר בית בו היה נתון. כמו כן, עברו הפלילי העשיר הוא נסיבה משמעותית הפועלת לחומרת המערער, נסיבה אשר יש בה כדי להציב משקל נגד לשיקולים לקולא עליהם הוא הצביע. לאור האמור לעיל, סבורני כי באיזון הכולל אין הצדקה להקל בעונשו של המערער, הן ברכיב המאסר והן ברכיבי הפיצוי. כמו כן, לא מצאתי ממש בטענת המערער בעניין צבירת עונשי המאסר אשר הושתו עליו, וזאת לאור העובדה כי נגזר עליו עונש אחד "כולל" [ראו: סעיף 40ג(ב) לחוק העונשין].

23. באשר לבקשת המערער כי נורה על הפנייתו לשירות המבחן; לפני בית המשפט המחוזי ויתר המערער על עריכת התסקיר, וזאת חרף העובדה כי גם לפני בית המשפט העלה המערער טענות בעניין הליכי השיקום. חרף ויתור זה הביא בית המשפט המחוזי בחשבון את הנסיבות הקשורות לתהליך הגמילה והשיקום של המערער, וכך עשינו גם אנחנו. במצב דברים זה, איני רואה הצדקה להפנות את המערער, בשלב זה של ההליך, לשירות המבחן.

24. סוף דבר, אציע לחבריי לדחות את הערעור.

שׁוֹפֵט

השופטת א' חיות:

אני מסכימה.

שׁוֹפֵט ת

השופט א' שהם:

אני מסכים.

שופט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' דנציגר.

ניתן היום, י"א בתשרי התשע"ה (5.10.2014).

שופט

שופט

שופטת
